

Telegrafverkets museum.

Telegrafverkets museum har i dagarna öppnats för allmänheten. Därmed har ett mångårigt arbete burit frukt, ett arbete, som utförts kan man säga utan att göra något större väsen av sig. Det har också visat sig, att en ej obetydlig del av telegrafverkets tjänstemän haft mycket ringa eller ingen kännedom om hur detta museum kommit till eller hur det planerats. En kort redogörelse för dessa saker torde därför här vara på sin plats. Med en sådan vinnes kanske också ett annat syfte, som museets ledning är varmt intresserad av, nämligen att mera än hittills erhålla tjänstemännens medverkan vid kompletterandet av museets samlingar. Dessa äro visserligen ganska fullständiga i vad det rör det rena apparatbeståndet, men det finns även andra föremål, som intressera. Vad museet sålunda saknar i viss utsträckning är fotografier av gamla stationer och stationsinredningar ävensom porträtt av tjänstemän.

Tanken på att åstadkomma ett speciellt telegrafverkets museum är tämligen ålderstigen, även om dess realiserande ej tagit fast form förrän nu. Redan från den elektriska telegrafens införande här i landet i mitten av förra seklet, från vilken tidpunkt telegrafverket som bekant räknar sin upprinnelse, samlades hos telegrafstyrelsen ett antal modeller av de för byggandet av elektriska telegraflinjer och stationer använda apparaterna att nyttjas för undersökningar o. dyl. På grund av telegrafteknikens relativt snabba framsteg kom denna samling snart nog att få endast historiskt intresse, och telegrafstyrelsen beslöt därför 1865, att de i dessa »modellskåp» förvarade effekterna skulle avföras ur inventarieförteckningen och ej längre redovisas. Dåvarande intendenten vid, telegrafverket A. L. Fahnehjelm, även känd som en av konstruktörerna till den första svenska elektriska telegrafapparaten, fick i uppdrag att ha överinseende över föremålen. Så småningom överfördes dessa till telegrafverkets undervisningsanstalt, en helt naturlig åtgärd för övrigt, och kommo alltså under tillsyn av föreståndaren för denna anstalt, en ordning, som ännu i dag består.

Samlingen flyttades samtidigt med undervisningsanstalten från telegrafstationsbyggnaden vid Skeppsbron 2, där den förvarats sedan 1854, till lokaler vid nuvarande Malmskillnadsgatan 23. Detta skedde 1908. Antalet föremål i samlingen utgjorde då c:a 200. Från denna tidpunkt ökades samlingen raskt. Tre år senare räknade man 400 nummer, och 1921 var man uppe i 1800 föremål. Ökade utrymmen hade samtidigt vunnits, och den »historiska modellsamlingen» var i början av 1923 i så pass färdigordnat skick, att en visning för pressen kunde äga rum. Strax därpå måste emellertid stora delar av densamma packas ned för att sändas till Göteborgsutställningen, i vilken telegrafverket deltog med en historisk exposition. Då de utlånade föremålen återkommo till undervisningsanstalten, åtföljdes de av en stor mängd apparater och modeller, som hopsamlats eller tillverkats för denna utställning. Det blev därför nödvändigt att göra en fullständig omgruppering av

Fig. 1. Telegrafverkets museum, Karlaplan 2, gårdshuset.

samlingarna, så mycket mer som året därpå dessa utökades med ej mindre än 400 nummer på en gång genom en gåva från Stockholms allmänna telefonaktiebolag. De disponerade utrymmena räckte ej till, men genom att förhyra lokaler i grannhuset kunde man reda sig hjälpligt. Den historiska modellsamlingen hade nu växt ut till ett verkligt museum, som det krävde mycken tid och arbete att ordna på ett tillfredsställande sätt. Någon plats för de verkligt stora föremålen i samlingarna kunde dock ej beredas, utan dessa måste alltjämt ligga magasinerade på annat håll. Något öppnande för allmänheten hanns ej heller med i dessa lokaler, men samlingarna voro dock i sådant skick, att de kunde visas för intresserade och särskilt för de kurser, som anordnades vid undervisningsanstalten.

Ett viktigt steg till museets slutliga färdigställande togs 1932, då telegrafstyrelsen beslöt, att den byggnad vid Karlaplan 2, som inhyste Östermalms telefonstation och som skulle bli ledig året därpå vid denna stations automatisering, därefter skulle ställas till museets förfogande. Efter nödvändig renovering och mindre ombyggnad stod denna byggnad färdig för inflyttning vid årsskiftet 1934-35. Under de två och ett halft år, som sedan dess förflutit, har arbetet med samlingarnas ordnande fortgått och kan nu anses i stort avslutat i vad rör museets innehav av telegraf- och telefonföremål. Något ordnande av i museets ägo befintliga radioföremål har däremot ännu ej kunnat ske, då lämplig lokal härför saknats, men gott hopp om att även denna fråga skall få en tillfredsställande lösning inom en ej alltför avlägsen framtid föreligger.

Museet förfogar i sin nya byggnad, vilken trots adressen ej ligger vid Karlaplan utan vid Styrmansgatan, över 4 stora salar i lika många våningar, var och en på ungefär 150 m2 golvyta. Härtill kommer källarvåning, som dock ännu endast delvis kan tagas i anspråk för utställningsändamål, då något utrymme också måste finnas för förvaring och hopsättning av nyanlända museiföremål ävensom för snickarverkstad. En exteriör av museibygnaden, tagen i vintras, visas i fig. 1.

Antalet föremål i samlingarna uppgår för närvarande till i runt tal 7500. Av dessa är det övervägande flertalet sådana, som använts eller tillverkats här i landet. Endast ett fåtal, av utländska telegrafförvaltningar skänkta föremål av speciellt intresse äro utställda. Beträffande föremålens hopbringande må i övrigt endast nämnas, att till museet undan för undan från aktiv tjänst överförts i telegrafverket använda apparattyper av olika slag. Vid detta arbete ha även enskilda tjänstemän på olika håll i verket visat stort intresse. Mycket har dock erhållits såsom gåvor

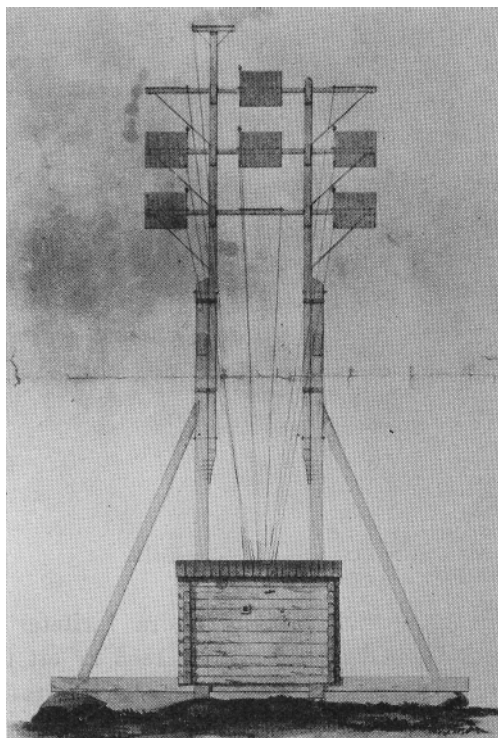

Fig. 2. Ritning till optisk telegraf enligt Edelcrantz' system (1833).

erhållits såsom deposition från Nordiska museet, avse samtliga det av kanslirådet A. N. Edelcrantz 1794 konstruerade signalsystemet, vilket fick en förhållandevis stor utbredning i vårt land och på sina håll kvarlevde ända in på 1880-talet. Fig. 2 visar en i museets ägo befintlig ritning till en optisk telegrafstation, utförd 1833 av F. Akrell, son till telegrafverkets blivande förste generaldirektör C. Akrell. Systemets 10 luckor inställas medelst en sinnrik manöverinrättning, den s. k. regeringen (synes i fig. 3, som visar en rekonstruerad interiör med autentiska inventarier av Örskärs optiska telegrafstation på linjen Stockholm-Gävle). Antalet luckkombinationer var 1024; den i fig. 2 angivna luckställningen har betydelsen 636 (»passa väl upp»). Avståndet mellan

från utom verket stående personer och sammanslutningar. Om jag i detta sammanhang endast nämner ett namn, L. M. Ericsson, begär jag säkert ingen orättvisa. Ej nog med att detta namn står på snart sagt varannan telefonapparat i museets ägo, utan bolaget har även visat stor offervillighet såväl i fråga om föremål av historiskt intresse som jämväl beträffande inom telefontekniken av i dag använd materiel, speciellt då på telefonautomatikens område. Ett tekniskt museums uppgift bör ju vara att belysa den historiska utvecklingen fram till nuvarande tids standpunkt, så att vederbörande besökare på ort och ställe kan göra sina jämförelser mellan gammalt och nytt. Å museet finnes därför även utställd fullt modern telegraf- och telefonapparat. Denna tjänar även ett annat syfte. Allmänheten har som regel liten kunskap om hur en telegraf- eller telefonstation är inrättad tekniskt sett och hur den arbetar. Det har därför ansetts väl falla inom ramen för museets verksamhet att genom därstädes uppställda anordningar av detta slag, vilka äro i praktisk drift, sprida någon upplysning härutinnan. Även i fråga om de historiska föremålen har, där så varit möjligt, den principen följts, att de skola kunna demonstreras under gång. Museet blir ju härigenom mera levande.

I anslutning till de bilder, som illustrera denna artikel, skall här i korthet redogöras för hur museet är ordnat ävensom genom några exempel angivas arten av de föremål, som där utställas.

Bottenvåningen är uppdelad i tvenne avdelningar, den ena inrymmande optiska telegrafföremål, den andra elektriska telegrafapparater. De optiska föremålen, vilka i stor utsträckning

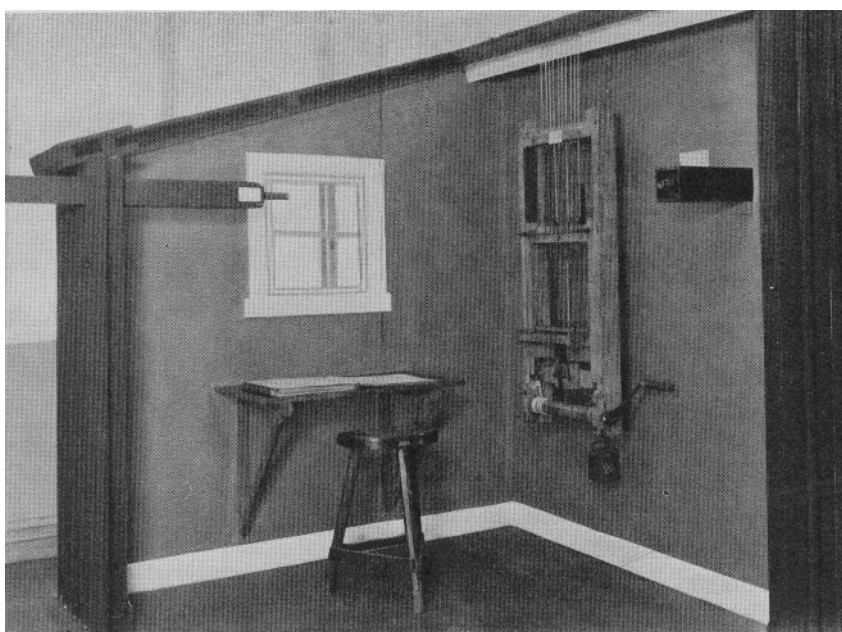

Fig. 3. Interiör av optisk telegrafstation. (Kikaren t. h. ej autentisk.)

stationerna uppgick i medeltal till en mil, vilket framgår av en karta från 1808 över de från Stockholm utgående optiska linjerna. Undantagsvis kunde dock väsentligt större distanser förekomma, såsom t. ex. mellan Grisslehamn och Signilskär på Åland, en sträcka på nära 2,5 mil. Det optiska telegrafväsendet lydde före telegrafverkets tid under chefen för topografiska kåren. Kostnaderna för dess underhåll och drift bestredos av postmedel, vilken ordning kvarstod ända intill 1868. Detta är anledningen till att en modell av en optisk telegrafstation även påträffas i postmuseum.

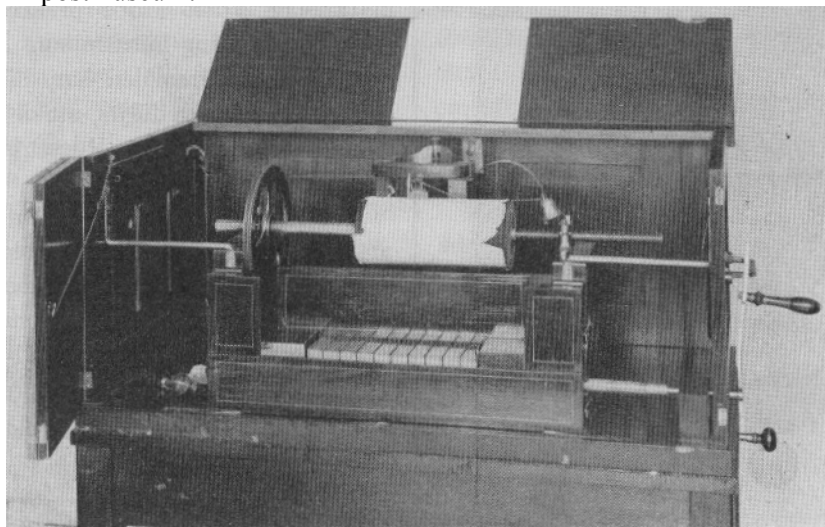

Fig. 4. Den första svenska elektriska telegrafapparaten, konstruerad av Fahnehjelm och v. Heland 1843-46.

apparat än en vanlig telegrafapparat. Den fick ej heller någon praktisk betydelse. (Apropå morse-apparaten så är det i år jämnt 100 år, sedan den första förevisningen av densamma ägde rum.) Bland andra rariteter må nämnas en utskrift från sept. 1853 av ett telegram, sänt på den första elektriska telegrafledningen Stockholm-Uppsala, innan densamma öppnades för trafik, samt av ett bildtelegram från 1865, överfört med Casellis bildtelegraf (se fig. 5). Bland de utställda telegrafapparaterna kan framhållas ett av telegrafverkets dåvarande fysiker prof. Edlund 1854 konstruerat »dubbelskrivningsrelä», som löste problemet att telegrafera samtidigt i bägge riktningar på en och samma ledning. Det i fig. 6

Fig. 6. Rekonstruktion av telegrafbord från 1860-talet.

De elektriska telegraффöremålen äro i motsats till de optiska av mera skiftande natur. Här märkes den första svenska elektriska telegrafapparaten, utarbetad åren 1843-46 av v. Heland och den tidigare nämnde Fahnehjelm. Apparaten baserade sig på användning av den optiska signalboken (därav de 10 sändartangenterna, se fig. 4). Dess utförande är helt avvikande från den något tidigare konstruerade morseapparaten; med sin mottagarvals påminner den mera om en bildtelegraf-

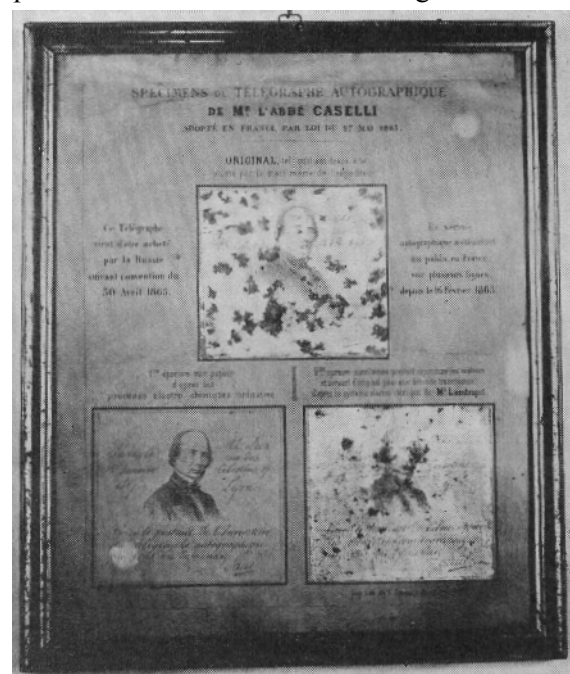

Fig. 5. Bildtelegram överfört med Casellis bildtelegraf 1865. Överst originalbilden, därunder t. v. den mottagna bilden, t. h. en med ledning av denna preparerad bild för vidare sändning på annan ledning. Fläckarna ha orsakats av tidens tand.

avbildade telegraффbortet visar de på en telegrafstation på 1850-talet för telegraффtjänsten nödiga utensilierna. Morseapparaten trycker tecknen i relief på pappersremsan. Ljusstake med ljussax, linjal, bläckhorn m. m. äro försedda med påskrift om godkännande av dåvarande generaldirektören.

Även övriga i telegrafverket eller eljest i landet nyttjade telegraффsystem äro representerade i denna sal: nåltelegraf, visartelegraf, trycktelegraf enligt Hughes' princip, Wheatstones snabbskriftsystem med

tillsatsapparater av Creed samt fjärrskriftstelegraf enligt teletype-systemet. De flesta av dessa telegrafsystem kunna visas i praktisk drift. Raden av telegrafapparater avslutas med en del för mätningar på telegrafledningar avsedda instrument.

Våningen 1 tr. upp är till större delen ägnad åt föremål tillhörande telegraf- och telefonledningar samt åt linjebyggnad. Här finnas prov på isolatorer och ledningstråd samt kablar; bl. a. märkes en provbit från den första längre sjökabeln mellan Dover och Calais 1850 (oarmerad och oanvändbar) samt en bit av den första brukbara Atlantkabeln 1858, vilken endast fungerade i en månad. Båda dessa prov äro upptagna från havsbotten (1874). Även må påpekas, att bland kabelproven finnas modeller av svensk konstruktion från detta sekels början, vilka nyttja samma slags isolerings- och fasthållningsmetod för de enskilda ledningstrådarna som de på sistone på sina håll i kommersiellt bruk tagna bredbands- eller televisionskablarna. I en särskild monter visas exempel på en långdistanskabel från senare tid, nämligen telefonkabeln Stockholm-Göteborg.

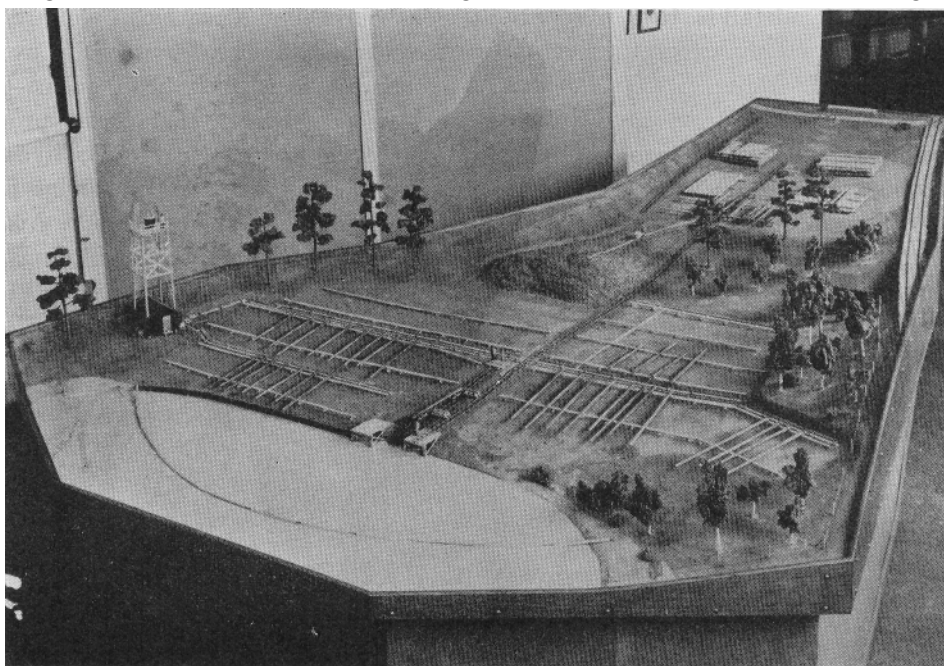

Fig. 7. Modell i skala 1:40 av stolpimpregneringsanstalten vid Björkhult i norra Småland, den sista i sitt slag.

linjeverktyg, dels av ett par modeller över stolpimpregneringsanstalter, av vilka den c:a 4 m långa och 1-2 m breda modellen över telegrafverkets sista impregneringsanstalt vid Björkhult i norra Småland särskilt må nämnas (se fig. 7). I denna modell finnes t. o. m. personalen medtagen i form av konstnärligt snidade träfigurer av Döderhultstyp, utförda av en träsnidare på platsen. Avdelningen inrymmer även kartor visande telegraf- och telefonnätets utveckling i Sverige samt en del statistik och kuriosas. I ett särskilt rum är inrett ett bibliotek omfattande bl. a. en nära nog komplett samling telefonkataloger alltifrån det första telefonnätets tillkomst i

I nära anslutning till dessa ledningsprover finnes dels en utställning av inom förstärkarkonstruktionen använda elektronrör ävensom några olika telefonöverdrag och en utrustning för högfrekvenstelefonering, dels en utställning av inom telegraf- och telefontekniken använda galvaniska strömkällor alltifrån Voltas stapel fram till bly och nifeackumulatorer. Denna senare samling kompletteras med på resp. telegraf- och telefonavdelning utställda strömkällor av galvaniskt slag. Särskilt må angivas raden av i telefonapparater nyttjade torrelement i telefonavdelningen 2 tr. upp.

Linjebyggandet illustreras dels med en mångfald

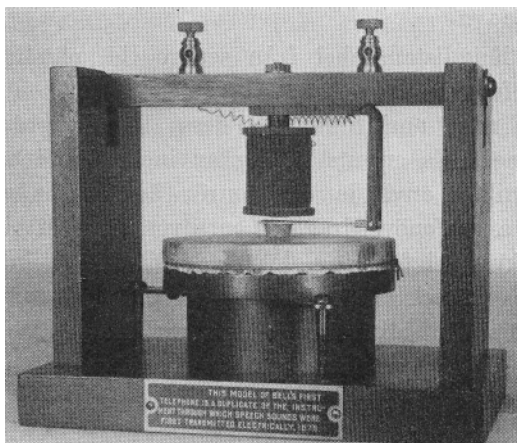

Fig. 8. Modell av Bells första telefon (1875).
»Detta instrument är det första, varigenom mänskligt tal fram förts på elektrisk väg.»

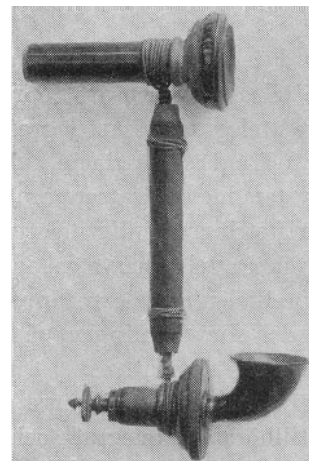

Fig. 9. Den första svenska mikrotelefonen, hopsatt 1884 av Lundqvist (Stockholms allmänna telefonaktiebolag).

Stockholm 1880, då Bellbolaget öppnade en telefonstation vid Västerlånggatan för 121 abonnenter. Slutligen finns även i denna våning uppsatt en automatisk taxeisare, som anger kostnaden för telefonsamtal från Stockholm till olika orter såväl inom som utom Sverige. Anordningen, vars mest framträdande parti utgöres av en stiliserad karta över Europa, anger kostnaden för en samtalsperiod under trafikstark resp. trafiksvag tid i ljusskrift och manipuleras genom en med fingerskiva försedd telefonapparat.

De två översta våningarna i museibyggnaden äro uteslutande avsedda för telefonföremål. I våningen 2 tr. inrymmas telefonapparater och mindre telefonväxlar samt delar till dessa, medan översta våningen upptages av större växlar av manuell typ samt automatväxlar. Bland telefonapparaterna märkes främst en modell av Bells första telefon från 1875 (fig. 8). I en lång rad av skåp visas därefter så gott som varje etapp i telefonens utveckling : magnettelefoner, använda både som sändare och mottagare, hörtelefoner, mikrofoner, mikrotelefoner (en bild av den först hopkomna mikrotelefonen visas i fig. 9), signalapparater, telefonbatterier, bordapparater, väggapparater o. s. v. Särskilt torde här märkas de tvenne i fig. 10 synliga apparater, som användes vid den första här i landet byggda telefonledningen. Denna ledning, som anlades 1877, förband H. T. Cedergrens butik och bostad vid Drottninggatan i Stockholm. Det skulle föra för långt att här ingå på någon vidare detaljbeskrivning.

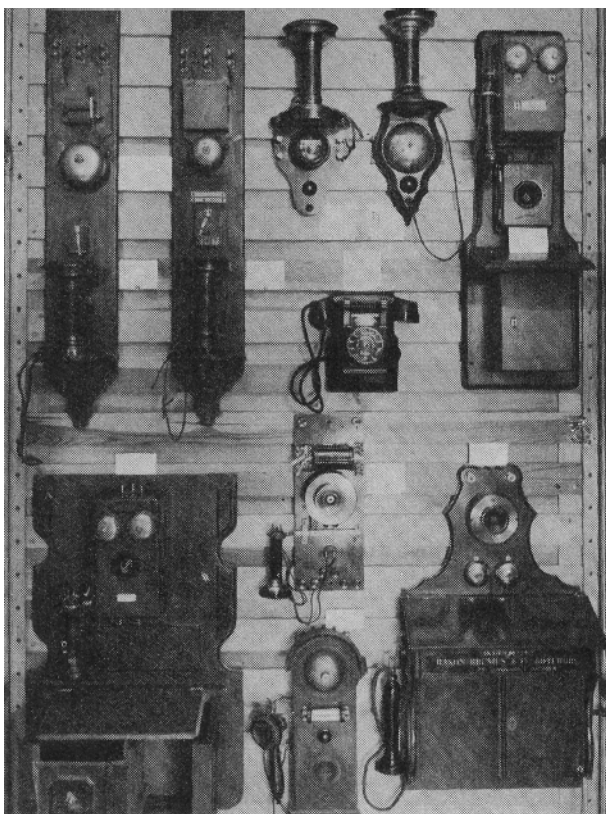

Fig. 10. Samling av äldre telefonapparater. De två apparaterna upptill t. v. de äldsta för telefondrift här i landet använda (1877). Som jämförelse en modern bakelitapparat.

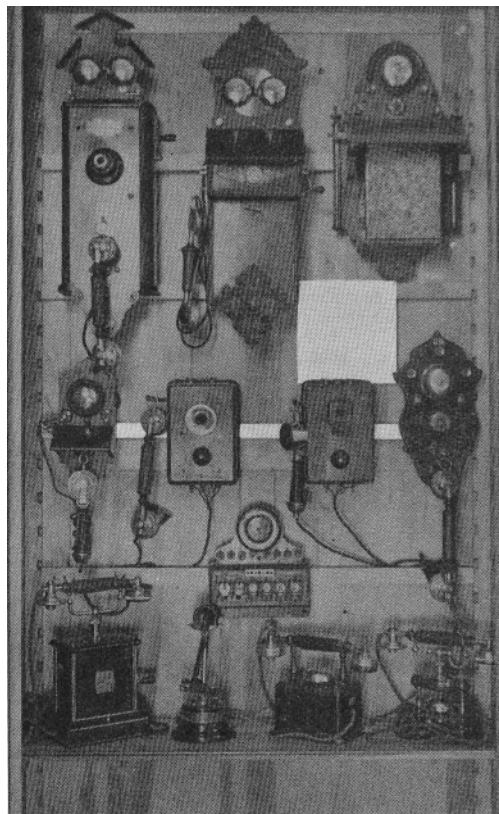

Fig. 11. Några i det enskilda telefont nätet i Östhammar använda apparattyper, trots sitt ålderdomliga utseende använda så sent som intill 1934.

Som ett kuriosum må emellertid de i fig. 11 visade apparaterna omnämnas. De ha trots sitt ålderdomliga yttre tjänstgjort så sent som 1934 i ett enskilt telefontnät i Östhammar. Detta nät, som mot slutet omfattade 120 abonnenter, drevs under synnerligen gemytliga former. Abonnemangsavgifterna uppgingo till 15 kr. per år och inkasserades på mycket oregelbundna tider. Det kunde sålunda gå 6 å 7 år, innan avgiften utkrävdes. Den för telefoni synnerligen intresserade ägaren till nätet distribuerade även rundradioprogrammet till vissa av sina abonnenter. På grund av nätets enkeltrådiga karaktär hördes emellertid programmet bra även hos de abonnenter, som ej abonnerade på detsamma. Då ägaren 1934 dog, testamenterade han sitt telefontnät till Östhammars stad, som dock snart nog fann det förmånligast att överlåta rörelsen till telegrafverket. Nätet hade då endast skrotvärde och apparaterna liksom växlarna hamnade i lämpligt urval på museet.

En särskild grupp bland telefonapparaterna utgöra starkströmsmikrofonerna. J. G. Holmström och C. Egner ha som bekant på detta område nedlagt ett vidlyftigt arbete, varom i någon mån den i fig. 12 visade samlingen av apparater bär vittne. Med den upptill till vänster på bilden synliga apparaten ha på sin tid (1909) samtal förts från

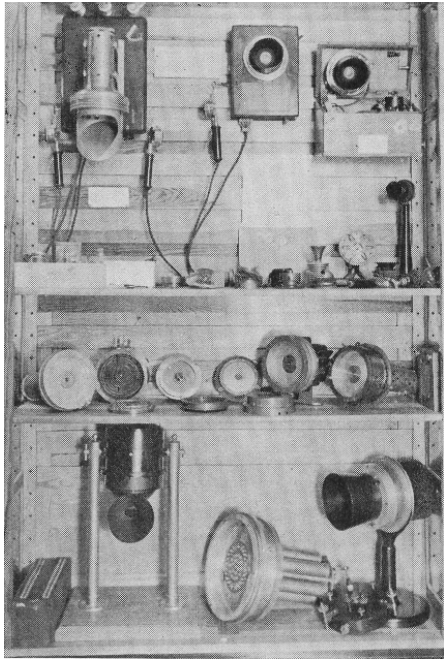

Fig. 12. Samling av apparater belysande utvecklingen av Holmström-Egners starkströmsmikrofon (1907-11).

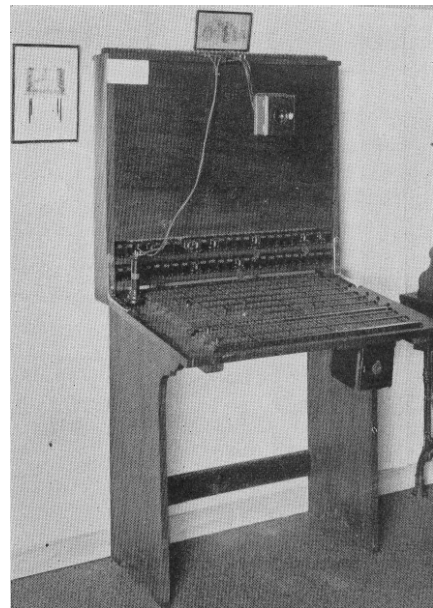

Fig. 13. Växelbordstyp använd vid Bellbolagets första station på Norr i Stockholm (1881).

både London och Paris med Stockholm utan hjälp av några telefonöverdrag. Överhörningen var emellertid betydande och lade hinder i vägen för apparatens användning i internationell trafik.

Av i denna våning utställda växlar skall här endast visas en av de allra äldsta här i landet använda typerna (fig. 13). Den är av amerikansk tillverkning (Gilliland 1879) och har hittats i Bollnäs. Av allt att döma är den det enda exemplar, som finnes bevarat av denna typ. Samma växel har f. ö. använts i Bellbolagets första station på Norr i Stockholm, vilken öppnades 1881. (tavlan ovanför växeln visar en interiör från denna station). Principen för växling av telefonsamtal är här densamma som tidigare tillämpats vid sammankoppling av ledningar i telegrafväxlar, nämligen med tvär- och längsgående skenor samt proppar. I övrigt äro i denna avdelning utställda ett 50-tal växlar av olika typer och år. Även en del smärre automatiska abonnentväxlar från förra seklet finnas i samlingen. Ett antal fotografier över gångna tiders telefonstationer och växlar kompletteras med en serie bilder belysande olika områden av telegrafverkets telefonverksamhet.

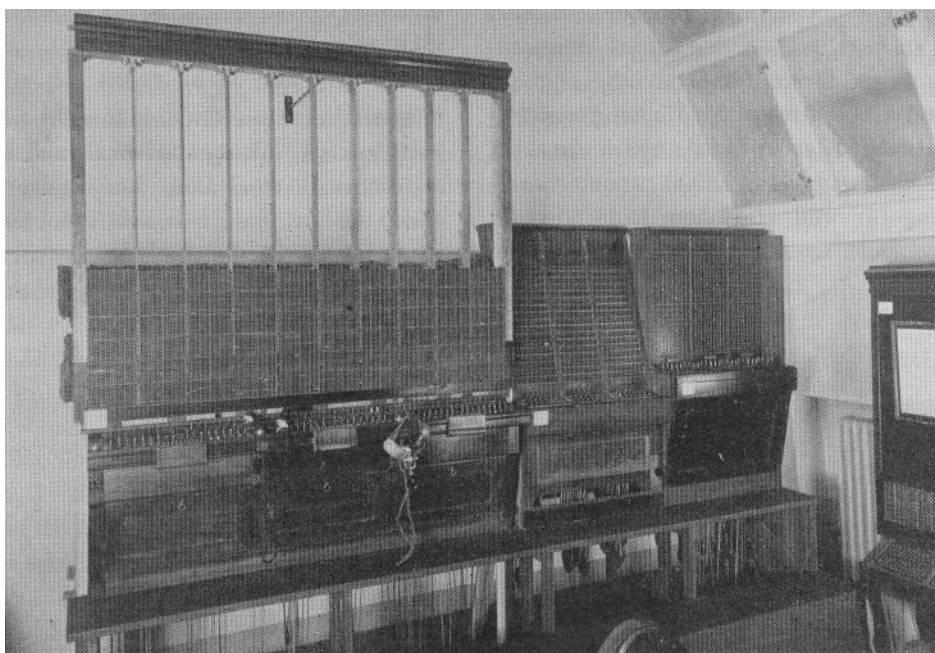

Fig. 14. Telefonväxel enligt Avéns fördelningsprincip. Använd på Centralen i Stockholm 1902-29.

Utöver de egentliga telefonföremålen finnes också i denna sal en monter, innehållande en del intressanta handlingar - bl. a. ett av Aug. Strindberg undertecknat telefonkontrakt ävensom prover på en del ogräs på telefonins marker : förfalskade mynt, som uppsamlats i avgiftsbössor till allmänna samtalsapparater, inbrottsverktyg för uppbrytandet av dylika bössor samt en »helvetesmaskin» anbragt på sin tid på Sundsvalls telefonstation av en i eget tycke förfördelad tjänsteman. Anordningen var så utförd, att den skulle åstadkomma eldsvåda på stationen vid uppringning av visst abonnentnummer. Attentatet blev dock upptäckt i tid - dock ej förrän det började osa bränt - och gärningsmannen befordrad till laga näpst.

Våningen högst upp utgöres av den förutvarande telefonsalen, varför här är högt i tak och mycket ljust (takbelysning). Den inrymmer som nämnts större manuella växlar av både äldre och fortfarande använda typer samt automatväxlar, likaledes av såväl historiskt som mera modernt utförande. Bland de manuella växlar må här nämnas en uppsättning, som visar de olika delarna i det av J. A. Avén konstruerade fördelningssystemet, sådant det använts vid Centralstationen, Slottsbacken 8 i Stockholm, åren 1902 1929. En bild av systemet visas i fig. 14. De två mindre borden till höger äro s. k. fördelningsbord, vilka distribuera inkommande anrop till för ögonblicket lediga telefonister i expeditionsbordet, som synes till vänster. Fördelningsborden uppvisa tvenne olika utföringsformer: en med klaffar och en med lampor, den senare representerande ett av de första försöken i Sverige att använda ett dylikt signalsystem för telefonstationer. Expeditionsbordet är i sitt nuvarande skick uppbyggt med multipel för 12000 nummer, motsvarande ungefär vad stationen hade vid sin rasering. Systemet är så anordnat, att det kan visas i drift.

Ett växelbord av snarlikt men dock helt avvikande typ är det i fig. 15 visade. Det är till skillnad från det förra ett centralbatteribord och har använts på Stockholmstelefon Söderstation, som vid sin rivning 1931 var den största manuella telefonstationen i Sverige med en 25000 anslutna lokalledningar. För att få rum med alla dessa i multipeln ha jackarna i denna gjorts synnerligen små och tätliggande, såsom också framgår av bilden. Denna multipels storlek överträffas dock av den vid Stockholmstelefon Norrstation en gång inkopplade, vilken uppgått till maximalt 38000 nummer. Ett bord från denna station, som nu är under automatisering, kommer så småningom att uppställas på museet. Den i fig. 15 synliga samlingen av urtavlor i växelbordets övre del utgöres av samtalsräknare.

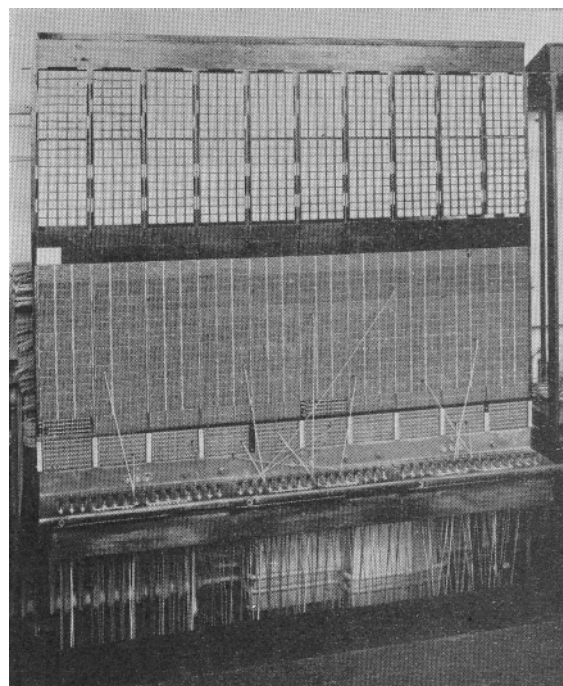

Fig. 15. Växelbord från A. B. Stockholmstelefon Söderstation (25.000 abonnenter).

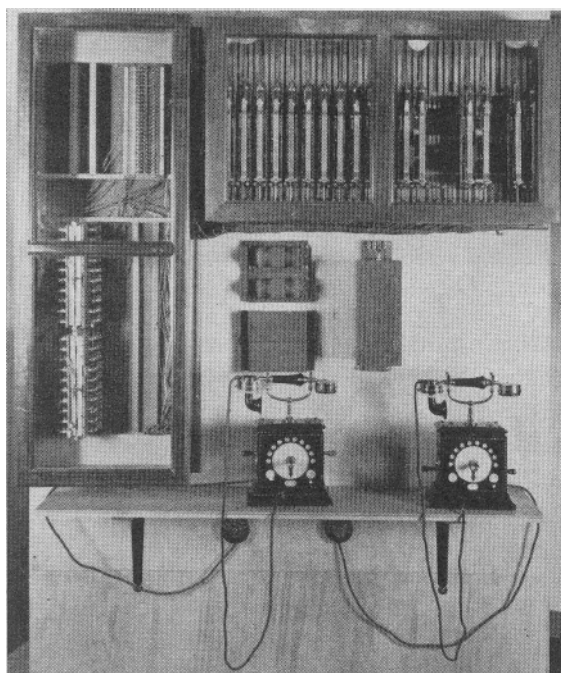

Fig. 16. Automatisk telefonväxel av Betulander, använd å Östebro växelstation (Enköping) åren 1905-36.

Jag går här förbi raden av alltjämt inom telegrafverket använda manuella växlar - av klaffjacktyp, lokalbatteriväxel med lampsignaler och centralbatteriväxel, den senare en kvarstående del av den tidigare i lokalen inrymda telefonstationen, och övergår till de automatiska växlar. Bland dessa märkes först ett aggregat, som sammanbyggs av delar från en provstation, utförd enligt ett av H. Olsson konstruerat halvautomatiskt system. Aggregatet gör ej anspråk på att till fullo motsvara nämnda provstations utförande; man har med detsamma snarare avsett att uppvisa skilda väljartyper från stationen samt åskådliggöra dessas funktion. Aggregatet kan visas i drift. Vidare må nämnas en av G. A. Betulanders automatiska växlar från detta sekels början. Den visas jämte ett par anslutna apparater och korskopplingskåp i fig. 16. Exemplet i fråga har varit i drift i 31 års tid vid Östebro växelstation i Enköpingstrakten och togs ned först i fjol sommar, då det ersattes med en modern automatväxel av telegrafverkets konstruktion (demonstreras även i museet). Att stationens 15 abonnenter, trots den relativt besvärliga uppringningsproceduren,

under denna långa tid trivts med sin växel vittnar ju gott om densammas driftsegenskaper. Till deras belåtenhet har givetvis bidragit den omständigheten, att de genom tillgång till en automatväxel blivit oberoende av växelstationsföreståndare och fått oinskränkt öppenhållningstid.

Bland de övriga automatväxlarna av mer eller mindre modernt utförande vill jag här endast dröja vid den demonstrationsväxel av L. M. Ericssons maskindrivna system, som är monterad fristående under glashuv i automatavdelningens mitt (se fig. 17, som visar en totalvy över de i museet utställda, i gång varande automatväxlarna). Ericssons system, som kommit till användning vid automatiseringen av telefonnäten i Stockholm, Göteborg, med flera orter, bör vara av särskilt intresse för den besökande allmänheten, ej minst därför att kopplingsförloppen här kunna studeras: mera i detalj. Till, växeln äro anslutna 4 abonnentapparater och växeln startar så snart mikrotelefonen på en av dessa avlyftes.

Fig. 17. Vy över automatavdelningen i museet. I mitten (under glashuv) L. M. Ericssons demonstrationsväxel.

Förutom de rena telegraf- och telefonföremålen äger museet en ganska väl sorterad samling fotografier och ritningar. En del av de förra har redan omnämnts. Bland fotografierna märkes även en representativ samling porträtt. I våningen 1 tr. har en hel vägg ägnats åt porträtt av kända fysiker och teknici, verksamma på telegraf- och telefongebitet. Sålunda finnes exempelvis en fullständig samling porträtt av alla dem, som lånat sina namn åt elektriska eller därmed närbesläktade måttenheter. För fullständighetens skull må här även nämnas, att i museets källarvåning ett antal större modeller i gips av telegrafverket tillhöriga fastigheter (telegraf- och telefonstationer i olika städer) äro uppställda. Dylika modeller tillverkades, så länge telegrafverket var sin egen byggmästare. Numera har som bekant uppförandet av verkets byggnader övertagits av byggnadsstyrelsen.

Om såsom avslutning på denna orientering något namn skall nämnas i samband med tillkomsten av ett telegraf- och telefonmuseum här i landet, så bör det vara J. Gunnar Holmströms. Han offrade för detta museums planerande och ordnande mycken tid och arbete, varmt intresserad som han var för den tekniska utvecklingen inom telegrafverket. Utan hans energiska ingripande hade det kanske i dag ej funnits något telegrafverkets museum. Det är därför bara naturligt, att också hans porträtt finnes bland de andra märkesmännens inom museets murar.

Museet öppnades med en enkel invigningshögtidlighet den 12 juni. Efter en kortfattad orientering av undertecknad anhöll telegrafverkets chef generaldirektör Hamilton, att statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet Forslund måtte förklara museet öppnat för sitt ändamål, vilket skedde med några lyckönskande ord. Senare följde en rundvandring genom salarna. Närvarande voro telegrafstyrelsens ledamöter samt ett flertal både förutvarande och nuvarande tjänstemän inom verket, vilka haft med museets tillkomst att göra. Jämväl Telefonaktiebolaget L. M. Ericsson och postmuseum voro representerade vid högtidligheten, liksom givetvis också pressen.

Museet hålles öppet för allmänheten söndagar mellan kl. 13 och 15 samt onsdagskvällar mellan kl. 19 och 21. För skolor eller andra studiegrupper kunna även andra visningstider ordnas efter överenskommelse med museets ledning. Telegrafverkets tjänstemän äro givetvis alltid välkomna, oberoende av de angivna öppenhållningstiderna.

Arbetet å museet fortgår nämligen alltjämt, varför sakkunnig ledning därstädes ständigt står till buds under tjänstgöringstid.

E. Malmgren.

Källa: Tekniska Meddelanden från Kungliga Telegrafstyrelsen 1937